

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / V

Lijst van gebruikte afkortingen / XV

HOOFDSTUK 1

Inleiding / 1

HOOFDSTUK 2

Kapitaalvennootschappen / 7

- 2.1 Inleiding / 7
- 2.2 De positie van werknemers in het vennootschapsrecht / 8
  - 2.2.1 Inleiding: het stakeholdersmodel / 8
  - 2.2.2 Vennootschappelijk belang / 9
  - 2.2.3 Het vennootschappelijk belang en de or / 12
  - 2.2.4 Vennootschapsrechtelijke medezeggenschap / 13
- 2.3 Onderneming en Vennootschap / 15
  - 2.3.1 De onderneming / 15
  - 2.3.2 Het begrip vennootschap / 17
  - 2.3.3 Scheiding vennootschap en onderneming? / 18
  - 2.3.4 De or als orgaan van de vennootschap? / 20
  - 2.3.5 De or en art. 2:8 BW / 22
  - 2.3.6 De or en de bestuurder / 23
  - 2.3.7 De or en de commissarissen / 24
- 2.4 Vennootschapsrechtelijke besluiten en het adviesrecht van de or / 27
  - 2.4.1 Inleiding / 27
  - 2.4.2 Is een besluit dat de vennootschap betreft adviesplichtig? / 27
    - 2.4.2.1 Wetsgeschiedenis en literatuur / 27
    - 2.4.2.2 De Intergas-leer / 30
    - 2.4.2.3 Gevolgen van de Intergas-leer: het adviesrecht en de AV(A) / 33
  - 2.5 Andere bevoegdheden op grond van de WOR / 36

2.5.1	Art. 30 WOR / 36
2.5.2	Art. 31a WOR / 37
2.5.3	Art. 31d WOR / 38
2.5.4	Art. 32 WOR / 39
2.6	Bevoegdheden in Boek 2 BW / 39
2.6.1	Inleiding / 39
2.6.2	Medezeggenschap op grond van de structuurregeling / 40
2.6.2.1	De structuurregeling in een dualistisch systeem / 40
2.6.2.2	De structuurregeling in een monistisch systeem / 44
2.6.3	De aanbevolen commissaris / 45
2.6.4	Spreekrecht / 47
2.6.5	Uitbreiding spreekrechten? / 49
2.6.6	Enquêterecht / 51
2.6.6.1	Inleiding / 51
2.6.6.2	Voorbeelden van door werknemersvertegenwoordigers geëntameerde procedures / 52
2.6.7	Het enquêterecht en de or / 56
2.6.7.1	Inleiding / 56
2.6.7.2	De or als 'ingangseis' / 57
2.6.7.3	De vakbond, rechtspersoon of A-G raadpleegt de or / 57
2.6.7.4	Het stimuleren van andere enquêtegerechtigden / 58
2.6.7.5	Het voegen als belanghebbende / 60
2.6.7.6	Het enquêterecht bij ondernemingsovereenkomst / 62
2.6.7.7	Medezeggenschap is onderdeel van het geschil / 65
2.6.7.8	De or als 'lijdend voorwerp' / 67
2.6.7.9	Een wettelijk enquêterecht voor de or? / 68
2.6.8	Art. 2:14-16 BW / 80
2.6.8.1	Ontvankelijkheid or / 80
2.6.8.2	Samenloop met andere procedures / 82
2.6.8.3	De aard van de toets / 84
2.6.8.4	Toetsing van een besluit van de or in een procedure art. 2:14-16 BW / 85
2.6.9	De jaarrekeningprocedure / 86
2.7	Conclusie / 87

HOOFDSTUK 3

Fusies & Overnames / 91

3.1	Inleiding / 91
3.2	Fusievormen / 92
3.3	Bedrijfsfusie en juridische fusie / 93
3.3.1	Het adviesrecht van de or / 93
3.3.2	Het tijdstip van adviesaanvraag / 94
3.3.3	Afspraken tussen or en ondernemer / 96
3.3.4	Art. 2:107a BW (NV) / 97

3.3.5	De SER-fusiegedragsregels / 97
3.3.6	Tijdstip voor informatie en raadpleging vakbonden / 98
3.3.7	Verhouding tot WOR / 99
3.4	Aandelenfusie / 99
3.4.1	Inleiding / 99
3.4.2	Overdracht van zeggenschap over de vennootschap of de onderneming? / 100
3.4.3	Overdracht van zeggenschap? / 101
3.4.3.1	De hoofdregel: 50+ / 101
3.4.3.2	Uitzonderingen op de 50+-regel / 102
3.4.3.3	Openbaar bod: 30+-regel? / 104
3.4.4	Potentiële zeggenschap = zeggenschap / 105
3.4.5	Verlies of verkrijging van zeggenschap? / 105
3.4.6	Het adviesrecht van art. 25 WOR / 106
3.4.6.1	De overnemer / 106
3.4.6.2	De doelwitvennootschap / 106
3.4.6.3	Het tijdstip van advisering / 109
3.4.7	De Fusiegedragsregels / 111
3.4.7.1	Informatie en raadpleging van vakbonden / 111
3.4.7.2	De vijandige overname / 112
3.4.8	Het Bob / 112
3.4.8.1	Inleiding / 112
3.4.8.2	De bieder / 113
3.4.8.3	De doelwitvennootschap: vriendelijke overname / 113
3.4.8.4	De doelwitvennootschap: vijandige overname / 114
3.4.9	Het enquêterecht / 114
3.5	Medezeggenschap en concurrentie- en koersgevoelige informatie / 114
3.5.1	Inleiding / 114
3.5.2	Geheimhouding / 115
3.5.3	Medezeggenschap en voorwetenschap / 116
3.5.3.1	Inleiding / 116
3.5.3.2	Voorwetenschap en informatie en raadpleging van werknemersvertegenwoordigers / 117
3.5.3.3	Informatie van werknemersvertegenwoordigers aan achterban of derden / 119
3.6	Financiële medezeggenschap als beschermingsconstructie / 120
3.6.1	Inleiding / 120
3.6.2	Medezeggenschap als beschermingsconstructie / 121
3.6.3	Jurisprudentie inzake medezeggenschap als beschermingsconstructie / 122
3.6.3.1	Gucci / 122
3.6.3.2	VIBA / 123

- 3.6.3.3 Financiële participatie als gerechtvaardigde beschermingsconstructie / 124
- 3.7 De positie van de or na de fusie of overname / 125
  - 3.7.1 Inleiding / 125
  - 3.7.2 Het Europese kader / 126
  - 3.7.3 Het Nederlandse kader / 127
  - 3.7.4 De onderneming blijft als eenheid bestaan / 127
    - 3.7.4.1 De vervreemder heeft een or, de verkrijger niet / 127
    - 3.7.4.2 De vervreemder heeft geen or, de verkrijger wel / 128
    - 3.7.4.3 Zowel de vervreemder als de verkrijger hebben een or / 129
  - 3.7.5 De onderneming blijft niet als eenheid bestaan / 129
  - 3.7.6 Implementatie van art. 6 is noodzakelijk / 131
- 3.8 Conclusie / 132

HOOFDSTUK 4

Medezeggenschap in concernverhoudingen / 135

- 4.1 Inleiding / 135
- 4.2 Concernbegrippen / 135
  - 4.2.1 Inleiding / 135
  - 4.2.2 De concernbegrippen in Boek 2 BW / 136
  - 4.2.3 Concernbegrippen WOR / 138
    - 4.2.3.1 Art. 33 WOR / 138
    - 4.2.3.2 Overige concernbegrippen in de WOR / 139
  - 4.2.4 Groepsbegrip WEOR / 140
  - 4.2.5 Samenstel van ondernemingen (art. 1 lid 1 sub c FGR) / 141
  - 4.2.6 Grote variëteit aan begrippen / 141
- 4.3 Medezeggenschap in concernverhoudingen: de WOR / 142
  - 4.3.1 Inleiding / 142
  - 4.3.2 Opvolgingsbesluiten / 143
    - 4.3.2.1 Inleiding / 143
    - 4.3.2.2 De beleidsvrijheid van (het bestuur van) de dochteronderneming / 143
    - 4.3.2.3 Gelaagde besluitvorming en het adviesrecht van de or / 145
    - 4.3.2.4 Concernbelang vs. belang van de onderneming / 146
    - 4.3.2.5 De or en het concernbelang / 147
  - 4.3.3 Rechtstreeks werkende besluiten / 148
- 4.4 Oplossingen in wet en jurisprudentie / 149
  - 4.4.1 Inleiding / 149
  - 4.4.2 Informatie en overleg / 149
  - 4.4.3 Art. 31a WOR / 150
  - 4.4.4 Concernmedezeggenschapsorganen / 152
    - 4.4.4.1 Cor, gor en gemor / 152
    - 4.4.4.2 Bevorderlijk voor de goede toepassing van de WOR / 153
    - 4.4.4.3 Competentieverdeling / 154

- 4.4.4.4 Competentieafspraken tussen concernmedezeggenschapsorganen (?) / 155
- 4.4.5 In de jurisprudentie ontwikkelde instrumenten / 156
- 4.4.6 Toerekening / 157
- 4.4.7 Medeondernemerschap en vereenzelviging / 159
- 4.4.8 De flexibele BV en toerekening en medeondernemerschap / 163
- 4.4.9 Toerekening of medeondernemerschap? / 163
- 4.4.10 De reikwijdte van de leerstukken / 164
- 4.5 De vennootschapsrechtelijke medezeggenschap / 165
- 4.5.1 De structuurregeling / 165
- 4.5.2 De spreekrechten / 166
- 4.5.3 Het enquêterecht / 167
- 4.6 Conclusie / 169

HOOFDSTUK 5

Medezeggenschap in internationale (concern)verhoudingen / 173

- 5.1 Inleiding / 173
- 5.2 Medezeggenschap in internationale verhoudingen / 174
- 5.2.1 Inleiding / 174
- 5.2.2 Het ondernemingsbegrip in internationale concernverhoudingen / 174
- 5.2.3 Informatie en overleg / 175
- 5.2.4 De buitenlandclausule in art. 25 WOR / 175
- 5.2.5 De buitenlandclausule in de FGR / 177
- 5.3 De moedervenootschap is in Nederland gevestigd / 178
- 5.3.1 Inleiding / 178
- 5.3.2 De WOR / 178
- 5.3.3 Medezeggenschap op basis van de structuurregeling / 179
- 5.3.4 De spreekrechten / 180
- 5.3.5 De Nederland-constructie / 181
- 5.4 De moedervenootschap is in het buitenland gevestigd / 183
- 5.4.1 De WOR / 183
- 5.4.2 Medezeggenschap op basis van de structuurregeling / 185
- 5.4.3 De spreekrechten / 186
- 5.5 Enquêterecht / 187
- 5.6 Uitbreiding bevoegdheden medezeggenschapsorganen in internationale (concern)verhoudingen? / 188
- 5.7 Europese medezeggenschap / 190
- 5.7.1 Inleiding / 190
- 5.7.2 Vormen van medezeggenschap / 192
- 5.7.3 Medezeggenschap in communautaire ondernemingen en groepen: de eor / 193
- 5.7.4 Afbakening met bevoegdheden nationale medezeggenschapsorganen / 195
- 5.7.5 Vennootschapsrechtelijke medezeggenschap / 196

5.8	Medezeggenschap bij Europese herstructurerings / 197
5.8.1	Inleiding / 197
5.8.2	SE en SCE / 198
5.8.3	Onderhandelen met de bog / 198
5.8.4	De referentievoorschriften / 199
5.8.5	De Richtlijn grensoverschrijdende fusies / 201
5.8.6	Ontwerp statuut SPE / 203
5.8.7	Mogelijkheden om medezeggenschap te laten wegvloeien/omzeilen / 204
5.8.7.1	De besluitvorming van de bog / 204
5.8.7.2	De criteria voor de toepasselijkheid van de referentievoorschriften / 205
5.8.7.3	Personele veranderingen / 205
5.8.7.4	Oprichten van dochter-SE en omzetting van een SE in een nationale vennootschap / 207
5.8.7.5	De plank-SE / 207
5.8.7.6	De 'hoogste aantal-doctrine' / 208
5.8.7.7	De oprichting van een SPE / 209
5.8.8	De invloed van de werknemers(vertegenwoordigers) / 209
5.8.8.1	Inleiding / 209
5.8.8.2	Weigeren mee te werken aan een bog / 209
5.8.8.3	De keus voor de aard van de medezeggenschapsbevoegdheden / 210
5.9	De toekomst van Europese (vennootschapsrechtelijke) medezeggenschap? / 211
5.9.1	Inleiding / 211
5.9.2	Niet geharmoniseerde vormen van grensoverschrijdende mobiliteit: vrijheid van vestiging / 211
5.9.3	Cartesio en Vale / 214
5.9.4	Grensoverschrijdende omzetting en medezeggenschap / 216
5.9.4.1	Inleiding / 216
5.9.4.2	Een Nederlandse structuurvennootschap zet zich om in een buitenlandse vennootschap / 217
5.9.4.3	Een buitenlandse vennootschap zet zich om in een Nederlandse NV / 219
5.9.4.4	Grensoverschrijdende zetelverplaatsing zonder omzetting en medezeggenschap / 219
5.9.4.5	Harmonisatie wenselijk? / 222
5.9.5	Slotwoorden: de toekomst van Europese medezeggenschap / 224
5.10	Conclusie / 224

HOOFDSTUK 6

De insolvente ondernemer / 229

6.1	Inleiding / 229
6.2	De insolventieprocedures / 229
6.2.1	Inleiding / 229
6.2.2	Faillissement / 230
6.2.3	Surseance van betaling / 231

6.3	Adviesrecht or / 231
6.3.1	Inleiding / 231
6.3.2	Rechtbank Den Bosch / 232
6.3.3	Parlementaire geschiedenis WOR-1998 / 233
6.3.4	Hoge Raad YVC IJsselwerf / 235
6.3.4.1	Toch een adviesrecht? / 236
6.4	Andere bevoegdheden or / 236
6.4.1	Spreekrecht / 236
6.4.2	Verzet / 237
6.4.3	Informatie en overleg / 239
6.5	De rol van de or na faillietverklaring of surseance van betaling / 239
6.5.1	Voortzetting van de onderneming na faillietverklaring / 239
6.5.2	De plaats van de curator/bewindvoerder in de WOR / 240
6.5.3	De bevoegdheden van de or / 241
6.5.4	De belangenafweging door de curator / 242
6.5.5	De reikwijdte van het advies- en beroepsrecht / 245
6.5.6	Ontslagbescherming / 247
6.6	De rol van de vakorganisaties / 247
6.6.1	Inleiding / 247
6.6.2	Het enquêterecht: de mogelijkheden / 248
6.6.3	De ontvankelijkheid in een enquêteprocedure bij een insolvente vennootschap / 249
6.6.4	De Fusiegedragsregels / 250
6.6.5	De Wet melding collectief ontslag / 250
6.7	Uitbreiding van de bevoegdheden van de werknemersvertegenwoordigers in geval van insolventie? / 251
6.7.1	Inleiding / 251
6.7.2	Vertragende werking / 252
6.7.3	Samenloop van procedures / 253
6.7.4	Ongelijke behandeling van crediteuren / 254
6.8	Alternatieven / 254
6.8.1	Inleiding / 254
6.8.2	Informatierecht / 255
6.8.3	Hoorrecht / 255
6.8.4	Adviesrecht zonder beroepsmogelijkheid / 256
6.8.5	Beroep tegen handelingen curator? / 256
6.8.6	Toekomstige ontwikkelingen en de rol van de or en vakbonden / 256
6.9	Conclusie / 257

HOOFDSTUK 7

Conclusie / 261

7.1	Inleiding: 'medezeggenschap volgt zeggenschap' / 261
7.2	Kapitaalvennootschappen / 263
7.3	Fusies en overnames / 266
7.4	Concernverhoudingen / 269

- 7.5 Internationale (concern)verhoudingen / 269
- 7.6 Insolventie / 271
- 7.7 Eindconclusie / 273
- 7.8 Slotwoorden: de nieuwe taakopvatting van de or / 274

HOOFDSTUK 8

Summary and conclusions / 277

- 8.1 Introduction: “co-determination follows decision-making” / 277
- 8.2 Companies limited by shares / 279
- 8.3 Mergers and acquisitions / 283
- 8.4 Group relations / 285
- 8.5 International (group) relations / 286
- 8.6 Insolvency / 288
- 8.7 Final conclusion / 289
- 8.8 On a final note: the new conception of the works council's responsibilities / 291

Lijst van geraadpleegde literatuur / 293

Jurisprudentielijst / 313

Trefwoordenregister / 321